

Rakennustuoteasetuksen soveltamisesta maaleille

Rakennustuote on tuote tai tuotejärjestelmä, jota käytetään rakentamiseen siten, että se jää pysyväksi osaksi itse rakennuskohdetta. Rakennustuoteasetuksen mukaisen CE-merkinnän tavoitteena on parantaa rakennustuotteiden liikkuvuutta Euroopan talousalueella.

Merkinnällä valmistaja vakuuttaa, että rakennustuotteen ominaisuudet on ilmoitettu eurooppalaisen harmonisoidun tuotestandardin tai eurooppalaisen teknisen hyväksynnän/arvioinnin mukaisesti. Sen avulla voidaan osoittaa tuotteen suoritustasoja yhdenmukaisella tavalla. Rakennustuotteen ominaisuuksia on näin helpompi vertailla, kun tuotteen ominaisuudet on mitattu, laskettu ja ilmoitettu samalla tavalla samantyyppisissä tuotteissa. Valmistajan ilmoittamia tuotteen ominaisuuksien arvoja voidaan näin verrata yhdenmukaisella tavalla rakennuskohteessa tuotteelle asetettuihin ominaisuusvaatimuksiin. CE-merkintä ei siis sinällään takaa, että tuote täyttää mitään kansallisia vaatimuksia. Se vain kertoo tuotteen ominaisuuksista.

EU:n rakennustuoteasetuksen (EU) N:o 305/2011 (Construction Products Regulation, CPR) 2 artiklan mukaan *rakennustuotteella tarkoitetaan tuotetta tai tuotejärjestelmää, joka valmistetaan ja saatetaan markkinoille käytettäväksi pysyvinä osina rakennuskohteissa tai niiden osissa ja jonka suoritustaso vaikuttaa rakennuskohteen suoritustasoon rakennuskohteen perusvaatimusten osalta*. Nämä rakennuskohteen perusvaatimukset luetellaan asetuksen liitteessä I. Ne liittyvät seuraaviin tekijöihin:

- Mekaaninen lujuus ja vakaus
- Paloturvallisuus
- Hygienia, terveys ja ympäristö
- Käyttöturvallisuus ja esteettömyys
- Meluntorjunta
- Energiansäästö ja lämmöneristys
- Luonnonvarojen kestävä käyttö

Asetuksen mukaan CE-merkintä on pakollinen niille markkinoille saatettaville rakennustuotteille, joilla on voimassa oleva harmonisoitu tuotestandardi. Ne kattavat nyt noin 80 % rakennustuotteista. Keskeisiä asiakirjoja ovat eurooppalaisen standardointijärjestön CEN:n laatimat harmonisoidut tuotestandardit. Rakennustuotteille on oltava laadittuna suoritustasoilmoitus (DoP, Declaration of Performance) ja niissä on oltava CE-merkki.

Markkinoilla voi olla rakennustuotteita tai -tuoteryhmiä, joille ei ole laadittu harmonisoitua tuotestandardia, eikä näin ollen CE-merkintäkään.

Maalituotteet kuuluvat rakennustuoteasetuksen soveltamisalaan, jos maalia koskee joku asetuksen liitteen I perusvaatimus. Jos maalista on annettu perusvaatimusta koskeva harmonisoitu eurooppalainen standardi, se tulee merkitä CE-merkillä. Valtaosalle maaleja ei kuitenkaan toistaiseksi ole annettu sellaisia rakennustuotteiden

piiriin kuuluvia harmonisoituja standardeja, jotka edellyttäisivät niiden merkitsemistä CE-merkillä. Alan eurooppalaisen järjestön CEPE:n kannan mukaan maalituotteita, joilla on pääasiassa dekoratiivinen merkitys ja jotka eivät liity rakennustuoteasetuksen liitteen I perusvaatimukseen, ei pidetä rakennustuotteina.

Osa rakennustuotteista on sellaisia, että ne pintakäsitellään maalaamalla. Tällöin maalin ominaisuuksia koskevat tiedot otetaan tarvittaessa huomioon tällaisen tuotteen (esimerkiksi ikkunat, ovet, kivisementtilevyt tai koristeelliset seinän päällykset) suoritustasoilmoituksessa, kun ko. tuotteita koskee eurooppalainen harmonisoitu standardi. Maalien lisäksi eräät nykyisistä rakennustuotteista koskevista harmonisoiduista tuotestandardeista koskevat sellaisia tuotteita, joita käytetään yleisesti maalaustyön yhteydessä.

Maaleille, maalin tavoin käytettäville tai maalinomaisille tuotteille on harmonisoituja standardeja. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi sisätasotteet, kipsilevyjen saumaaineet, julkisivupinnoitteet, betonirakenteiden suojaus- ja korjausaineet, sementti- ja kalkkisementtipohjaiset rappauslaastit ja tasotteet sekä lattiapinnoitteet.

Jos rakennustuote sisältää REACH-asetuksen 31 (**käyttöturvallisuustiedotetta koskevat vaatimukset**) tai 33 (**velvollisuus tiedottaa esineiden sisältämistä erityistä huolta aiheuttavista aineista (SVHC)**) artiklojen tarkoittamia vaarallisia aineita, valmistajan tulee ilmoittaa näistä aineista suoritustasoilmoituksessa (DoP). Tiedot on annettava samaan aikaan ja samassa muodossa kuin suoritustasoilmoitus.

EU:n rakennustuoteasetus määrittelee velvollisuuksia eri kaupallisille toimijoille, joita ovat valmistajan lisäksi valtuutettu edustaja, maahantuoja (EU:n ulkopuolisista kolmansista maista) ja jakelija (jälleenmyyjä). Näiden on huolehdittava mm. siitä, että tuotteelta edellytettävä suoritustasoilmoitus on tehty ja että tuote on asianmukaisesti CE-merkitty. Heidän on myös säilytettävä CE-merkintään liittyvät tekniset asiakirjat 10 vuoden ajan. Maahantuojoilla tarkoitetaan asetuksessa Euroopan unioniin sijoittunutta toimijaa, joka tuo CE-merkityn tuotteen kolmansista maista EU:n sisämarkkinoille.

Jos tuotteelle ei ole harmonisoitua tuotestandardia, sen voi merkitä eurooppalaisen teknisen arvioinnin (ETA) perusteella tai sille voi vapaaehtoisesti hakea CE -merkintään johtavan eurooppalaisen teknisen arvioinnin. Teknistä arviointia haetaan ns. ilmoitetulta laitokselta.

CE-merkinnän rinnalla on myös kansallisia hyväksyntämenettelyjä, jotka koskevat rakennustuoteasetuksen ulkopuolelle jääviä tuotteita. Laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä (954/2012), joka koskee kaikkia niitä rakennustuotteita, joita ei voi CE-merkitä rakennustuoteasetuksen nojalla. Se tarjoaa kolme vapaaehtoista hyväksyntämenettelyä, jolla valmistaja voi kertoa tuotteen ominaisuuksista ja osoittaa, että rakennustuote täyttää säännösten mukaiset vaatimukset. Maalituotteet eivät kuitenkaan kuulu tämän ns. rakennustuotehyväksyntälain soveltamisalaan.

Lisätietoja:

HEN helpdesk (neuvontapalvelu) <http://www.henhelpdesk.fi/www/fi/>

YM rakennustuotteet ym.fi/rakennustuotteet

TUKES rakennustuotteet <http://www.rakennustuoteinfo.fi/>

Tukes Rakennustuotteen kelpoisuuden osoittamistavat eri tuoteryhmissä <http://www.rakennustuoteinfo.fi/tuotekelpoisuus/>

Eurooppalaiset rakennustuotteita koskevat standardit 2019 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019D0451&from=EN>

Sanastoa ja lyhenteitä

EN-standardi: eurooppalainen standardi

hEN-standardi: CE-merkinnän perusteena käytetty rakennustuotteiden harmonisoitu tuotestandardi

DoP: rakennustuoteasetuksessa määritetty suoritustasoilmoitus, joka kertoo tuotteen ilmoitetut ominaisuudet hEN:n tai ETAn mukaisesti selvitetynä, varmennettuna ja ilmoitettuna

CE-merkintä: osoittaa rakennustuotteelle, että tuotteen DoPissa ilmoitetut ominaisuudet on selvitetty, varmennettu ja ilmoitettu hEN:n tai ETAn mukaisesti

REACH-asetus: EU:n asetus N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista.